

Деловодни број:			
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ			
ПРИМЉЕНО: 05-06-2026			
Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
	1081/3		

КАТЕДРА ЗА Кликните да бисте почели унос текста.

ПРЕДЛОГ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

за одбрану теме и оцену научне заснованости докторске дисертације

Подаци о кандидату

Име и презиме кандидата:
мср Илија Дабетић

Број досијеа:
2021/30065

Радни наслов теме докторске дисертације

Улога религије у савременом скандинавском друштву протестантског културног наслеђа (Анализа примера Шведске и Исланда)

Уже научне области којима припада тема докторске дисертације

Културологија

Предлог ментора докторске дисертације

др Доријан Хајду, ванредни професор

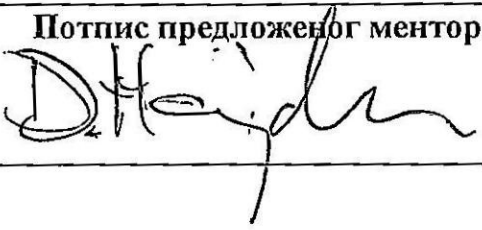
СЕМИНАР
1) Катедра за ЗА ДРУШТВЕНЕ НАУКЕ је САГЛАСНА са предложеном темом докторске дисертације и предлогом ментора и предлаже Већу докторских академских студија Филолошког факултета да усвоји наведени састав Комисије за одбрану теме и оцену научне заснованости предлога теме докторске дисертације.

2) Катедра за _____ је САГЛАСНА са предложеном темом докторске дисертације уз промену предложеног ментора, за шта је кандидат дао сагласност која се налази у прилогу, и предлаже Већу докторских академских студија Филолошког факултета да усвоји наведени састав Комисије за одбрану теме и оцену научне заснованости предлога теме докторске дисертације.

3) Катедра је закључила да предложена тема не припада ужој научној области која се изучава на Катедри и Пријаву теме на разматрање упућује Катедри за _____, која у року од 30 дана треба Већу докторских академских студија Филолошког факултета, преко Архиве, да упути предлог састава Комисије за одбрану теме и оцену научне заснованости теме докторске дисертације.

Мара Сабетић
Управник Катедре

ПРЕДЛОГ МЕНТОРА И ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

МЕНТОР	
Име и презиме:	др Доријан Хајду
Звање:	ванредни професор
Факултет или институција:	Филолошки факултет Универзитета у Београду
Ужа област научноистраживачког рада:	Скандинавска култура
Ако предложени ментор није на листи ментора Филолошког факултета, испуњеност услова за ментора потврђује се приложеном табелом из акредитације (<i>m_tabela</i>). Квалификације за менторство предложене теме се потврђују радовима из области којој припада предложена тема дисертације (најмање 5 радова).	
1. Hajdu, D. 2023. "Cold but Open": Migration to Sweden from the 1960s onward – the Balkan perspective. A Cultural and Sociolinguistic Analysis". Filološki fakultet, Beograd, ISBN 978-86-6153-719-6	
2. Hajdu, D. 2018. Pragmatična ekvivalencija izraza sa konotativnim značenjem u švedskom i srpskom jeziku, Filološki fakultet, Beograd. ISBN 978-86-6153-501-7	
3. Hajdu, D. 2024. Načini markiranja varijeteta švedskog jezika rinkebysvenska u pisanom jeziku na osnovu romana Ett öga rött Junasa Hasena Kemirija. <i>Anali Filološkog fakulteta</i>, pp. 31–47, e-ISSN 2787-1037	
4. Hajdu, D. & J. Drljević. 2018. Uticaj vladajućih kognitivnih kulturnih modela i vrednosti na uvredljive izraze vezane za figuru majke u švedskom i italijanskom jeziku, <i>Komunikacija i kultura online</i>, god. 9, br. 9, pp 59–75, e-ISSN 2217-4257	
5. Hajdu, D. 2012. Kognitivna sociolingvistika i mogućnost povezivanja sa teorijama o modifikaciji govora, <i>Anali Filološkog fakulteta</i>, knjiga 24, sveska I, Beograd, pp. 299–314, ISSN 0522–8468	
Предложени ментор својим потписом потврђује да прихвата менторство предложене теме докторске дисертације и да влада језиком којим ће предложена теза бити написана.	
Датум прихватања менторства:	Потпис предложеног ментора*
06.04.2026.	

* Сагласност се може дати у слободној форми и у електронском облику.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ И 1. ЧЛАН

Име и презиме:	др Иван Рајковић
Звање:	доцент
Факултет или институција:	Филолошки факултет Универзитета у Београду
Ужа област научноистраживачког рада:	Културологија
Ако предложени члан Комисије није на листи наставника на докторским студијама Филолошког факултета, квалификације за члана Комисије потврђују се приложеном табелом из акредитације (<i>d tabela</i>) или библиографијом из које се види да испуњава услове за држање наставе на ДАС према Стандардима за акредитацију.	
1. Rajković, Ivan & Jelena Vasiljević. 2025. 'Ghosts, rewilded: environmental reverberations in the Balkans.' <i>East European Politics and Societies</i> 39 (4): 921-938.	
2. Rajković, Ivan. 2023. 'Whose death, whose eco-revival? Filling in while emptying out the depopulated Balkan Mountains'. <i>Focaal - Journal of Global and Historical Anthropology</i>, 96: 71-87.	
3. Rajković, Ivan. 2021. 'From freedom to loaf to freedom to work: the late socialist countermovement and liberalization from below in Yugoslavia', in Hann, Chris (ed.) <i>Work, Society, and the Ethical Self: Chimeras of Freedom in the Neoliberal Era</i>, 158-181. New York; Oxford: Berghahn Books.	
4. Rajković, Ivan. 2018. 'For an anthropology of the demoralized: state pay, mock-labour, and unfreedom in a Serbian firm.' <i>Journal of the Royal Anthropological Institute</i> 24(1): 47-70.	
5. Rajković, Ivan. 2020. 'Duh Pruge: sloboda, dar i rad na Omladinskoj pruzi E.P. Thompsona' u: Petrović, Tanja & Andrea Matošević (ur.) <i>Duh Pruge: zbornik radova o knjizi E.P. Thompsona</i>, 166-185. Fabrika knjiga: Beograd.	
Предложени члан Комисије својим потписом потврђује да прихвата чланство у Комисији за одбрану и оцену научне заснованости предложене теме докторске дисертације и да влада језиком којим ће предложена теза бити написана.	
Датум прихватања чланства:	Потпис предложеног члана Комисије*
07.05.2026.	

* Сагласност се може дати у слободној форми и у електронском облику.

ЧЛАН КОМИСИЈЕ	
Име и презиме:	Проф. др Зорица Ковачевић
Звање:	Ванредни професор
Факултет или институција:	Филолошки факултет Универзитета у Београду
Ужа област научноистраживачког рада:	Скандинавистика
Ако предложени члан Комисије није на листи наставника на докторским студијама Филолошког факултета, квалификације за члана Комисије потврђују се приложеном табелом из акредитације (<i>d tabela</i>) или библиографијом из које се види да испуњава услове за држање наставе на ДАС према Стандардима за акредитацију.	
1. Ковачевић, Зорица. (2014). „Превод и препев <i>Пророштва пророчице</i> – нивои одступања од изворника“. У: <i>Филолог: часопис за језик, књижевност и културу</i>, V/9. Бања Лука: Филолошки факултет, стр. 259-268. Прегледни рад. УДК 821.214-1:294 ДОИ 10.7251/fil1409259k.	
2. Ковачевић, Зорица, Софија Биландија, Бранислав Ивановић. (2015). „Међујезичко посредовање и хуманизам. Утицај превода Лутерове Библије на осавремењивање шведског језика“. У: Вранеш, А./Марковић, Љ. (ур.), <i>Хуманизам. Култура или илузија</i>. Књ. 2, Београд: Филолошки факултет, стр. 345-354.	
3. Ковачевић, Зорица. (2016). „Дански превод Нушићеве <i>Аутобиографије</i> као дисконтинуитет у књижевно-историјском и међујезичком посредовању“. У: <i>Књижевна традиција и српска књижевност 20. века. Књижевноисторијско знање и изазови новог миленијума (национални, регионални и континентални контекст)</i> 2/45. Београд: Међународни славистички центар, стр. 575-580. Оригинални научни рад УДК 821.163.41 Нушић, Б. 811.113.4	
4. Ковачевић Ђ. Зорица. (2024). „Положај шведске и српске преводне књижевности у регионалној и глобалној перспективи“. У: <i>Хоризонти језика и култура. Тематски зборник посвећен 45. годишњици Групе за скандинавистику Филолошког факултета у Београду и 75. годишњици рођења проф. др Љубише Рајића (1947–2012)</i>, Ур. Софија Биландија, Наташа Ристивојевић-Рајковић. Београд: Филолошки факултет, стр. 99-114. https://doi.org/10.18485/horizonti_jk.2024.ch6	
5. Ковачевић Ђ. Зорица. (2024). „Linguistic and Cultural Aspects of the Swedish Honorific Personal Pronoun <i>Ni/ni</i> and its Translation into Serbian“. У: <i>Анали Филолошког факултета XXXVI(2)</i>, Ур. Биљана Чубровић. Београд: Филолошки факултет, стр. 89 – 101. 811.113.6’367.626 81’255 DOI https://doi.org/10.18485/analiff.2024.36.2.4	
Предложени члан Комисије својим потписом потврђује да прихвата чланство у Комисији за одбрану и оцену научне заснованости предложене теме докторске дисертације и да влада језиком којим ће предложена теза бити написана.	
Датум прихватања чланства:	Потпис предложеног члана Комисије*

* Сагласност се може дати у слободној форми и у електронском облику.

ЧЛАН КОМИСИЈЕ	
Име и презиме:	др Младен Стајић
Звање:	доцент
Факултет или институција:	Филозофски факултет Универзитета у Београду
Ужа област научноистраживачког рада:	Етнологија - антропологија
Ако предложени члан Комисије није на листи наставника на докторским студијама Филолошког факултета, квалификације за члана Комисије потврђују се приложеном табелом из акредитације (<i>d_tabela</i>) или библиографијом из које се види да испуњава услове за држање наставе на ДАС према Стандардима за акредитацију. 1. Stajić, Mladen; Sinani, Danijel. „Alternativna religioznost i kulturni identiteti“. U <i>Kulturni identiteti kao nematerijalno kulturno nasleđe</i>, uredio Bojan Žikić. Beograd: Srpski genealoški centar: Odeljenje za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta 2011. 129-146. ISBN 978-86-83679-79-9. 2. Stajić, Mladen; Kulenović, Nina. „Kratka istorija Crkve Isusa Hrista SPD u svetu i na prostoru bivše Jugoslavije“. U <i>Urbani kulturni identiteti i religioznost u savremenom kontekstu</i>, uredio Danijel Sinani. Beograd: Srpski genealoški centar: Odeljenje za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta. 2013. 241-267. 2013. ISBN 978-86-83679-89-8. 3. Ilić, Vladimira; Stajić, Mladen. „Religija i emocije: mogući pravci izučavanja.“ U <i>Religija i emocije: mogući pravci izučavanja</i>, uredio Danijel Sinani. Beograd : Srpski genealoški centar: Odeljenje za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta. 2013. 197-214. ISBN 978-86-83679-89-8. 4. Sinani, Danijel; Kulenović, Nina; Stajić, Mladen. „Nove i alternativne religije u Srbiji - o proučavanju i proučavanima“. <i>Etnoantropološki problemi</i> 7 (2), 511-538. 2012. https://doi.org/10.21301/cap.v7i2.10 5. Stajić, Mladen. „Uloga političkog proročanstva burskog ‘Nostradamusa’ u formiranju ideologije konzervativne desnice u Južnoj Africi“. <i>Etnoantropološki problemi</i> 9 (4), 977-1006. 2014. https://doi.org/10.21301/EAP.v9i4.9	
Предложени члан Комисије својим потписом потврђује да прихвата чланство у Комисији за одбрану и оцену научне заснованости предложене теме докторске дисертације и да влада језиком којим ће предложена теза бити написана.	
Датум прихватања чланства:	Потпис предложеног члана Комисије*

* Сагласност се може дати у слободној форми и у електронском облику.

From: Zorica Kovacevic zoricakovacevic1706@gmail.com
Subject: Re: Predloženo članstvo komisije za odbranu teme doktorske disertacije (Ilija Dabetić)
Date: 28 May 2026 at 17:06
To: Ivan Ivan.rajkovic@fil.bg.ac.rs
Cc: Dorijan Hajdu dorijan.hajdu@fil.bg.ac.rs, mladen.stajic@f.bg.ac.rs

Poštovani kolega Rajkoviću,

Hvala Vam na mejlu i svim informacijama, kao i mentoru i Vama na ukazanom poverenju.
Ovime prihvatom članstvo u komisiji za doktorsku disertaciju kolege **msr Ilije Dabetića**, pod naslovom **"Uloga religije u savremenom skandinavskom društvu protestantskog kulturnog nasleđa (Analiza primera Švedske i Islanda)"**.

Takođe se radujem saradnji i srdačno Vas pozdravljam,
dr Zorica Kovačević, vanredni profesor

On Thu, May 28, 2026 at 3:30 PM ivan <ivan.rajkovic@fil.bg.ac.rs> wrote:

Поштована колегинице Ковачевић и колега Стајићу,

Пишем Вам у вези са пријавом теме докторске дисертације мср Илије Дабетића, под насловом "Улога религије у савременом скандинавском друштву протестантског културног наслеђа (Анализа примера Шведске и Исланда)", а под менторством проф. Доријана Хајдуа (такође у овој преписци).

Хвала на унапред израженом интересовању да будете чланови комисије за одбрану теме и научне заснованости ове дисертације.

Тема је пристигла на Семинар за друштвене науке чији сам члан, и на коме најкасније следеће седмице морамо изгласати предлог комисије како би Илијин предлог испратио корак са следећим роковима (Веће Центра за докторске студије 12. јуна, а затим предаја НН већу до 17. јуна).

Као председник комисије, молим Вас да одговорите на овај мејл изражавајући пристанак да будете члан комисије (наводећи име кандидата и назив теме). На овај начин избегавамо физичко састајање и ручно потписивање документа. Документ можете погледати у прилогу.

Радujem се сарадњи, с поштовањем

доц. др Иван Рајковић

Универзитет у Београду - Филолошки факултет
Семинар за друштвене науке, кабинет 412
Студентски трг 3, 11000 Београд

[Lična stranica](#)

Novije publikacije:

[Rajković, Ivan, and Jelena Vasiljević. 2025. "Ghosts, Rewilded: Environmental Reverberations in the Balkans." *East European Politics and Societies* 39\(4\): 921-938.](#)

dr Zorica Kovačević, vanredni profesor
Univerzitet u Beogradu, Filološki fakultet
Katedra za germanistiku - Grupa za skandinavске jezike i književnosti
Studentski trg 3, 11 000 Beograd, Srbija
Tel: 011 26 30 778

Zorica Kovačević, Ph.D.
Associate Professor
University of Belgrade, Faculty of Philology
Department of Germanic Studies - Scandinavian Languages and Literature
Studentski trg 3, 11000 Belgrade, Serbia
Office: +381 11 26 30 778

From: mladen stajic mladen899@yahoo.com
Subject: Re: Članstvo u komisiji za odbranu teme doktorske disertacije (Ilija Dabetić, Filološki fakultet)
Date: 31 May 2026 at 01:07
To: Ivan Ivan.rajkovic@fil.bg.ac.rs
Cc: Dorijan Hajdu dorijan.hajdu@fil.bg.ac.rs

Poštovani kolega Rajkoviću,

Izvinjavam se što nisam ranije odgovorio.

Saglasan sam da budem član komisije za procenu naučne zasnovanosti teme msr Ilije Dabetića, "Uloga religije u savremenom skandinavskom društvu protestantskog kulturnog nasleđa (Analiza primera Švedske i Islanda)" pod mentorstvom prof. Dorijana Hajdua. Dostavljam pet reprezentativnih referenci srodnih predloženoj temi koje možete uvrstiti u referat, kao i tabele 9.6. i 9.8. (u prilogu), koje sam dostavljao prilikom prethodne akreditacije.

Stajić, Mladen; Sinani, Danijel. „Alternativna religioznost i kulturni identiteti“. U *Kulturni identiteti kao nematerijalno kulturno nasleđe*, uredio Bojan Žikić. Beograd: Srpski genealoški centar: Odeljenje za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta 2011. 129-146. ISBN 978-86-83679-79-9.

Stajić, Mladen; Kulenović, Nina. „Kratka istorija Crkve Isusa Hrista SPD u svetu i na prostoru bivše Jugoslavije“. U *Urbani kulturni identiteti i religioznost u savremenom kontekstu*, uredio Danijel Sinani. Beograd: Srpski genealoški centar: Odeljenje za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta. 2013. 241-267. 2013. ISBN 978-86-83679-89-8.

Ilić, Vladimira; Stajić, Mladen. „Religija i emocije: mogući pravci izučavanja.“ U *Religija i emocije: mogući pravci izučavanja*, uredio Danijel Sinani. Beograd : Srpski genealoški centar: Odeljenje za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta. 2013. 197-214. ISBN 978-86-83679-89-8.

Sinani, Danijel; Kulenović, Nina; Stajić, Mladen. „Nove i alternativne religije u Srbiji - o proučavanju i proučavanima“. *Etnoantropološki problemi* 7 (2), 511-538. 2012.
<https://doi.org/10.21301/eap.v7i2.10>

Stajić, Mladen. „Uloga političkog proročanstva burskog 'Nostradamusa' u formiranju ideologije konzervativne desnice u Južnoj Africi“. *Etnoantropološki problemi* 9 (4), 977-1006. 2014. <https://doi.org/10.21301/EAP.v9i4.9>

Radujem se saradnji i hvala na čestitki!

S poštovanjem,
Mladen

On Saturday, May 30, 2026 at 08:01:36 AM GMT+2, ivan <ivan.rajkovic@fil.bg.ac.rs> wrote:

Poštovani kolega Stajiću,

Samo da Vas podsetim da odgovorite na ovaj mejl ako ste saglasni da budete član komisije za procenu naučne zasnovanosti teme msr Ilije Dabetića, "Uloga religije u savremenom skandinavskom društvu protestantskog kulturnog nasleđa (Analiza primera Švedske i Islanda)" pod mentorstvom

Табела. 9.6. Компетентност наставника

Име и презиме		Mladen Stajić		
Звање		Docent i viši naučni saradnik		
Ужа научна област		Etnologija i antropologija		
Академска каријера	Година	Институција	Област	Ужа научна односно уметничка област
Избор у звање	2016.	Filozofski fakultet, Odeljenje za etnologiju i antropologiju, Univerzitet u Beogradu.	Humanističke nauke	Etnologija i antropologija
Докторат	2015.	Filozofski fakultet, Odeljenje za etnologiju i antropologiju, Univerzitet u Beogradu.	Humanističke nauke	Etnologija i antropologija
Магистратура				
Мастер диплома	2011.	Filozofski fakultet, Odeljenje za etnologiju i antropologiju, Univerzitet u Beogradu.	Humanističke nauke	Etnologija i antropologija
Диплома	2010.	Filozofski fakultet, Odeljenje za etnologiju i antropologiju, Univerzitet u Beogradu.	Humanističke nauke	Etnologija i antropologija
Списак предмета које наставник држи на докторским студијама				
Р.Б.	Ознака	Назив предмета		
1.		Antropologija vremena		
Најзначајнији радови у складу са захтевима допунских услова стандарда за дато поље (минимално 10 не више од 20)				
			P	
1.	Stajić, Mladen. 2014. Uloga političkog proročanstva burskog "Nostradamusa" u formiranju ideologije konzervativne desnice u Južnoj Africi. <i>Etnoantropološki problemi</i> 9 (4): 947-976.		M24 – 4 boda	
2.	Stajić, Mladen. 2020. Politička upotreba proročanstva u Indoneziji. <i>Etnoantropološki problemi</i> 15 (1): 269-311.		M24 – 4 boda	
3.	Kovačević, Ivan i Mladen Stajić. 2018. Fudbalizacija sećanja na Božićno primirje. <i>Antropologija</i> 18 (3): 9-22.		M51 – 3 boda	
4.	Sinani, Daniel, Nina Kulenović i Mladen Stajić.		M24 – 4 boda	

	2012. Nove i alternativne religije u Srbiji: o proučavanju i proučavanima. <i>Etnoantropološki problemi</i> 7 (2): 511-538.	
5.	Stajić, Mladen. 2017. Da li postoji gen za ljudski duh?: analiza osnovnih motiva i simbolike u filmu Gataka. <i>Etnoantropološki problemi</i> 12 (2): 505-534.	M24 – 4 boda
6.	Stajić, Mladen i Ivana Gačanović. 2019. Crna ovca i bela vrana: pank među navijačima Partizana. <i>Etnoantropološki problemi</i> 14 (3): 999-1025.	M24 – 4 boda
7.	Trebješanin Žarko, Goran Jovanović i Mladen Stajić. 2013. Zašto savremena deca i odrasli vole bajke. <i>Etnoantropološki problemi</i> 8 (1): 95-115.	M24 – 4 boda
8.	Stajić, Mladen i Marko Pišev. 2016. Provlačenje kroz "Rupu": magijski obred zaštite zdravlja dece. <i>Antropologija</i> 16 (3): 83-107..	M51 – 3 boda
9.	Stajić, Mladen. 2015. <i>Proročanstva i prekognicija - od kulturne konstrukcije vremena do političke upotrebe</i> . Doktorska disertacija odbranjena 19. novembra 2015. godine na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu.	M70 – 6 bodova
10.	Stajić, Mladen. 2013. <i>Konstrukcija društvenog problema: analiza narativa o „krađi beba“ u porodilištima u Srbiji</i> . Beograd: Srpski genetski centar.	M42– 7 bodova
11.	Stajić, Mladen. 2010. Urbana legenda o duhu u jagodinskom Zavičajnom muzeju. <i>Etnološko-antropološke sveske</i> 16=5: 9-25.	M52 – 2 boda
Збирни подаци научне активности наставника		
Укупан број цитата, без аутоцитата		22
Укупан број радова са SCI (или SSCI) листе		
Тренутно учешће на пројектима	<u>Домаћи:</u> 1. Antropološko proučavanje Srbije – od kulturnog nasleda do modernog društva (177035) MPNTR RS 2011. – 2020 2. Vikend nematerijalnog kulturnog nasleda. MK RS 2016. – 2020.	<u>Међународни:</u> Collecting COVID-19: Anthropological Responses UCL Centre for Digital Anthropology London, UK 2020.
Усавршавања	Postgraduate coursework, Univeristy of Sydney, Australia. 2013.	
<u>Други подаци које сматрате релевантним</u> Dobitnik Nagrade grada Beograda za doprinos mladih u okviru nauke 2016. godine.		
Максимална дужине не сме бити већа од 1 странице A4		

Табела. 9.8 Компетентност ментора

Име и презиме	Mladen Stajić		
Звање	Docent i viši naučni saradnik		
Ужа научна, уметничка односно стручна област	Etnologija i antropologija		
Академска каријера	Година	Институција	Ужа научна, уметничка односно стручна област
Избор у звање	2016.	Filozofski fakultet, Odeljenje za etnologiju i antropologiju, Univerzitet u Beogradu.	Etnologija i antropologija
Докторат	2012.	Filozofski fakultet, Odeljenje za etnologiju i antropologiju, Univerzitet u Beogradu.	Etnologija i antropologija
Магистратура			
Мастер диплома	2008.	Filozofski fakultet, Odeljenje za etnologiju i antropologiju, Univerzitet u Beogradu.	Etnologija i antropologija
Диплома	2007.	Filozofski fakultet, Odeljenje za etnologiju i antropologiju, Univerzitet u Beogradu.	Etnologija i antropologija
Списак дисертација-докторских уметничких пројеката а у којима је наставник ментор или је био ментор у претходних 10 година			
Р.Б.	Наслов дисертације- докторског уметничког пројекта	Име кандидата	*пријављена ** одбрањена
1.	Problemi identifikacije u (ne)formalno podeljenim gradovima u Bosni i Hercegovini: komparativna analiza identifikacijskih procesa u Mostaru i Sarajevu.	Bogdan Dražeta	2019.
*Година у којој је дисертација-докторски уметнички пројекат пријављена-пријављен (само за дисертације-докторске уметничке пројекте које су у току), ** Година у којој је дисертација-докторски уметнички пројекат одбрањена (само за дисертације-докторско уметничке пројекте из ранијег периода)			
Категоризација публикације научних радова из области датог студијског програма према класификацији ресорног Министарства просвете, науке и технолошког развоја а у складу са допушеним захтевима стандарда за дато поље (минимално 5 не више од 20)			
Категоризација публикације уметничких референци из области датог студијског програма према класификацији из Упутства за припрему документације за акредитацију студијског програма а у складу са допушеним захтевима стандарда за дато поље (минимално 5 не више од 20)			
1.	Stajić, Mladen. 2014. Uloga političkog proročanstva burskog "Nostradamusa" u formiranju ideologije konzervativne desnice u Južnoj Africi. <i>Etnoantropološki problemi</i> 9 (4): 947-976.		M24 – 4 boda
2.	Stajić, Mladen. 2020. Politička upotreba proročanstva u Indoneziji. <i>Etnoantropološki problemi</i> 15 (1): 269-311.		M24 – 4 boda
3.	Stajić, Mladen. 2017. Da li postoji gen za ljudski duh?: analiza osnovnih motiva i simbolike u filmu Gataka. <i>Etnoantropološki problemi</i> 12 (2): 505-534.		M24 – 4 boda
4.	Stajić, Mladen i Ivana Gačanović. 2019. Crna ovca i bela vrana: pank među navijačima Partizana. <i>Etnoantropološki problemi</i> 14 (3): 999-1025.		M24 – 4 boda
5.	Sinani, Danijel, Nina Kulenović i Mladen Stajić. 2012. Nove i alternativne religije u Srbiji: o proučavanju i proučavanima. <i>Etnoantropološki problemi</i> 7 (2): 511-538.		M24 – 4 boda
6.	Trebješanin Žarko, Goran Jovanović i Mladen Stajić. 2013. Zašto savremena deca i odrasli vole bajke. <i>Etnoantropološki problemi</i> 8 (1): 95-115		M24 – 4 boda
7.	Piševo Marko, Bojan Žikić i Mladen Stajić. 2020. Indeks „korona”: simbolička upotreba kovida – 19 u javnom govoru Srbije. <i>Etnoantropološki problemi</i> 15 (3): 909-944. – M24		M24 – 4 boda
8.	Stajić, Mladen i Marko Piševo. 2016. Provlačenje kroz "Rupu": magijski obred zaštite zdravlja dece. <i>Antropologija</i> 16 (3): 83-107.		M51 – 3 boda
9.	Kovačević, Ivan i Mladen Stajić. 2018. Fudbalizacija sećanja na Božićno primirje. <i>Antropologija</i> 18 (3): 9-22.		M51 – 3 boda
Збирни подаци уметничке активности наставника			
Укупан број цитата, без аутоцитата	22		
Укупан број радова са SCI (или SSCI) листе			
Тренутно учешће на пројектима	Домаћи: 5	Међународни: 1	
Усавршавања	Postgraduate coursework, Univeristy of Sydney, Australia. 2013.		
Други подаци које сматрате релевантним	Dobitnik Nagrade grada Beograda za doprinos mladih u okviru nauke 2016. godine.		
Максимална дужине не сме бити већа од 2 странице А4			

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

ПРИЈАВА
теме докторске дисертације

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име (име једног родитеља) и презиме кандидата:

Илија Милете Дабетић

Датум и место рођења (општина, град, држава):

15.03.1982. Савски венац, Београд, СФРЈ

Кућна адреса кандидата:

Кликните да бисте почели унос текста.

Адреса кандидата на послу:

Кликните да бисте почели унос текста.

Кућни телефон кандидата:

Кликните да бисте почели унос текста.

Е-mail адреса кандидата:

Кликните да бисте почели унос текста.

Мобилни телефон кандидата:

Кликните да бисте почели унос текста.

Телефон кандидата на послу:

ОСНОВНЕ СТУДИЈЕ

Назив и седиште факултета на којем је кандидат завршио основне студије:

Православни богословски факултет Универзитета у Београду, Мије Ковачевића

116, Београд

Стечени академски назив кандидата по завршеним основним студијама:

Дипломирани теолог

Година дипломирања:

2007.

МАСТЕР (или МАГИСТАРСКЕ) СТУДИЈЕ

Назив и седиште факултета на којем је кандидат завршио магистарске или мастер студије:

Филолошки факултет Универзитета у Београду, Студентски трг 3, Београд

Тема магистарског или мастер рада:

„Култура аскетског подвига у традиционалним индијским религијама“

Стечени академски назив по завршеним магистарским или мастер студијама:

Мастер културолог

Година одбране магистарског или мастер рада:

2019.

ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА

Пун наслов предложене теме докторске дисертације:

„Улога религије у савременом скандинавском друштву протестантског културног наслеђа“
(Анализа примера Шведске и Исланда)

Научне области којима претежно припада тема докторске дисертације:

(обавезно се наводи једна од научних области за које је Факултет матичан – филолошке науке; библиотекарство; културолошке науке и комуникологија)

Културолошке науке и комуникологија

Уже научне области којима припада тема докторске дисертације:

(листа ужих научних области налази се у чл. 12 Статута Факултета)

Културологија

Области истраживања којима припада тема докторске дисертације:

(нпр. српски/енглески/руски језик, српска/енглеска/руска књижевност, фонологија, синтакса, анализа дискурса, обрада природних језика, версификација, наратологија, компаратистика итд.)

Скандинавска култура

Језик на ком ће дисертација бити писана и брањена:

(уколико се теза не пише на српском језику, кандидат предаје образац пријаве, образложење и библиографију и на српском језику и у преводу на језик тезе)

Српски језик

ПРЕДЛОГ МЕНТОРА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Име и презиме ментора:

Проф. др Дорјан Хајду

Звање:

Ванредни професор

Факултет или институција:

Филолошки факултет Универзитета у Београду

Ужа област научноистраживачког рада:

Скандинавска култура

Радови ментора из уже научне области којој припада тема предложене дисертације који га квалификују за менторство (најмање 5 радова):

1.	Hajdu, D. 2023. "Cold but Open": Migration to Sweden from the 1960s onward – the Balkan perspective. A Cultural and Sociolinguistic Analysis". Filološki fakultet, Beograd, ISBN 978-86-6153-719-6
2.	Hajdu, D. 2018. Pragmatična ekvivalencija izraza sa konotativnim značenjem u švedskom i srpskom jeziku, Filološki fakultet, Beograd. ISBN 978-86-6153-501-7
3.	Hajdu, D. 2024. Načini markiranja varijeteta švedskog jezika rinkebysvenska u pisanom jeziku na osnovu romana Ett öga rött Junasa Hasena Kemirija. Anali filološkog fakulteta, pp. 31–47, e-ISSN 2787-1037
4.	Hajdu, D. & J. Drljević. 2018. Uticaj vladajućih kognitivnih kulturnih modela i vrednosti na uvredljive izraze vezane za figuru majke u švedskom i italijanskom jeziku, Komunikacija i kultura online, god. 9, br. 9, pp 59–75, e-ISSN 2217-4257

5.	Hajdu, D. 2012. Kognitivna sociolingvistika i mogućnost povezivanja sa teorijama o modifikaciji govora, Anali filološkog fakulteta, knjiga 24, sveska I, Beograd, pp. 299–314, ISSN 0522–8468
----	---

Предложени ментор потписом потврђује да прихвата менторство на предложеној теми, а да је **број докторских дисертација** које су у процесу израде или одобрења на којима је тренутно ментор _____.

Датум прихватања менторства:

Потпис предложеног ментора

НАПОМЕНА КАНДИДАТА

Кликните да бисте почели унос текста.

Уз Пријаву кандидат прилаже:

1. попуњен образац **образложења** предлога теме докторске дисертације,
2. попуњен образац **биобиблиографије** кандидата,
ВАЖНА НАПОМЕНА: Сви кандидати који бране докторску дисертацију на Универзитету у Београду пре одбране морају имати један рад објављен или прихваћен за штампу у часопису са релевантне листе часописа у складу са прописима Универзитета у Београду.
3. пријаву докторске дисертације са образложењем и биобиблиографијом у електронском облику као Word документ (**CD**),
4. **потврду** да је стекао 120 ЕСПБ на ДАС,
5. оверену копију **дипломе о завршеним основним студијама**,
6. оверену копију **дипломе о завршеним мастер (или магистарским) студијама**,
7. **извод из матичне књиге рођених** са уписаним држављанством,
8. доказ о **уплати трошкова** пријављивања докторске дисертације.

Подносилац пријаве својим потписом потврђује да предложену тему није пријављивао на другој високошколској установи у земљи или иностранству.

Име и презиме кандидата:

Илија Дабетић

Број досијеа:

21065

Датум подношења пријаве:

Кликните да бисте почели унос текста.

Потпис кандидата

Пријава теме докторске дисертације –
ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Подаци о кандидату

Име и презиме кандидата:
Илија Дабетић

Број досијеа:
21065

Радни наслов теме докторске дисертације

„Улога религије у савременом скандинавском друштву протестантског културног наслеђа“
(Анализа примера Шведске и Исланда)

Научне области којима претежно припада тема докторске дисертације

Културолошке науке и комуникологија

Уже научне области којима припада тема докторске дисертације

Културологија

Области истраживања којима припада тема докторске дисертације

Скандинавска култура

Предмет научног истраживања

Предмет истраживања предложене докторске дисертације јесте феномен религије у савременом скандинавском друштву, односно место и значај религије у животу нордијског човека данашње епохе. Истраживање се превасходно ограничава на културно-историјски аутохтону друштвену заједницу лутеранског идентитета Шведске и Исланда. Проучавање подразумева сажет преглед историје религијског искуства у нордијској културној средини, задржавајући се нарочито на савременом добу. Научни рад би сагледавао меру присуства верских садржаја и њихове форме, утицај религијских образаца понашања на друштвени поредак као и запажања о аутентичним, нетрадиционалним облицима духовности у савременом друштву ових земаља.

Религија као изразито сложен и вишеслојан феномен захтева тумачење са психолошко-филозофског као и са социолошко-историјског становишта. Предмет проучавања јесте „живљена религиозност“, пре него формално припадање конкретної религијској деноминацији, с тим што су ова два приступа домену религијског често неодвојива, будући да се људски интимни религијски доживљај пројављује кроз институционализовану веру. Кроз различите епохе дефиниције религије су се мењале, а оцене њене вредности бивале противуречне. Ипак, класичну дефиницију религијског феномена коју је одредила етимологија самог латинског термина „religare“ (везати, спојити) религију описује као духовну везу између Бога и човека. Разнолике теорије о настанку религије и научни напори образлагање њене суштине за почетак морају подразумевати егзистенцијалистички приступ (Фром, Тилих) по коме је страх од хаотичног и случајног, немирење са стихијским постојањем и нестајањем лишеним сваког смисла, породило у човековом бићу тежњу за пуноћом и онтолошким утемељењем. Човек јесте *homo religiosus* једино познато биће са религијском свешћу, односно утиском да материјални свет није једина стварност, већ да изнад ње постоји метафизичка реалност која овај свет и човеков лични живот чини вредним... *Тешко да би људски дух могао да делује без уверења у нешто неповратно реално нити је могуће замислити како се појавила људска свест, а да се човековим поривима и искуствима не прида неко „значење“.* (Eliade 1991:5) Када се овај филозофско-психолошки доживљај прелије на друштвени план, обликована историјским токовима религија добија своје социјално-историјско лице и функцију. Јављају се морални обрасци понашања, кодикују се ритуали и интегрисе се религијска институција. Хиљадама година, човекова мисао и дело опредељена је религијском поруком.

У културном простору западне цивилизације смела запитаност мислећих људи, научника, филозофа и уметника доводе до стварања услова за идеолошки раскид са владајућим ирационалним светоназорима. „Рушење бедема вере“, (термин Чарлса Тејлора), односно подривање друштвеног поретка утемељеног на религијским представама јесте процес који се одиграо у, за културну историју, кратком временском периоду од неколико стотина година. Ови векови су били испуњени бурним догађајима и друштвеним комешањима. До 1500. ренесанса је увелико захватила Европу, заједно са технолошким и економским напретком. Прогрес се огледао у новим могућностима освајања непознатих простора и коришћења богатстава далеких колонија. Просветитељство 18. века снажно је утиснуло у западну културу секуларни, рационалистички и индивидуалистички образац. Човек је осетио да коришћењем природе путем технолошких достигнућа може остварити свеопшти напредак и бољи живот, а овај процес добија своју доктрину и теоретску потпору у идеологији модернизације. Човек је, сматрало се, довољно способан да управља самостално својом судбином, досезање човекове овоземаљске среће постаје тема модернистичких идеологија. Идеал натчовека, нације, утопијске представе егалитаристичког друштва, ипак, завршавају неславно. У постмодернистичкој епохи које уследила, нема једне истине нити привилеговане културе, цивилизације и традиције, постоји мноштво култура, веровања, норми и стилова. Нема великог наратива људског спасења; само безброј прича о људима и њиховим културама. Нема јединствене стварности или велике објективности универзалног знања. (McGrath 2004: 225–226). Пред захтевима овакве нове ере, свако учење које подразумева самоуверено становиште поседовања истине постаје крајње проблематично, макар долазило и из области религије. Религијска догма која је раније представљала снагу верске поуке релативизује се, верски учитељи у својим обраћањима пастви губе профетски ауторитет људи којима је дато да истину познају и поседују. У свету релативизовања истине, одсуства метафизичког разлога, савремени човек западне културе, своје духовне потребе не може да задовољи на местима где је то чинио вековима раније. Европа као матица западне цивилизације вековима је сматрана извором модернизације света, „идеја Запада“

најзад постала идеал, идеолошко-друштвени концепт и синоним за појам модерно и напредно. (Хол 2018:7)

Скандинавска културна средина, представља конститутивни елемент Западне цивилизације, али и њен промотивни део. Скандинавски културно-друштвени образац, по речима заговорника сакандинавизма, одликују: рационалност, племенитост, знање, лепота и толеранција, па се ова заједница доживљава као живи пример онога како би људско друштво требало да изгледа. Прво, површно запажање о односу савременог нордијског човека према религији јесте незаинтересованост, односно схватање религије као ствари приватног укуса или реликта културне прошлости. Замисао рада јесте да управо преиспита утемељеност оваквих тврдњи. Још израженије него у другим деловима западног света, у скандинавској средини уочавамо раније поменуте културне токове: процес свеопштег друштвеног прогреса и догађај интензивног слабљења утицаја религије у животима људи. Међусобни однос ових културних појава није до краја јасан па предложено истраживање претендује да систематски и објективно анализира узрочно-последичне односе ових културних збивања. Следствено томе као предмет проучавања јавља се тема вредносног система на којима почива животна идеологија савременог скандинавског друштва.

Основне хипотезе од којих се полази у планираном истраживању

Елаборација теме религије у савременом нордијском друштву Шведске и Исланда захтева разрешавање следећих тежишних питања:

1. У којој мери је савремено скандинавско друштво нерелигиозно?

О ирелигиозности друштва одређене културне средине може се изводити закључак из статистичких података које мере званичан број припадника верске конфесије кроз одређени временски период. Такође, може се пратити масовност упражњавања верских обреда. Најтеже ухватљив показатељ религиозности припадника неке друштвене заједнице јесте број изјашњених нерелигиозних појединаца. Овде је неопходно, најпре, нијансирати значења појмова: теиста, атеиста, антитеиста, агностик, скептик... Неретко се, неопрезно, скептици и агностици сврставају у атеисте, док се разне филозофске групације метафизичара прибарају теистима. Резултати ових истраживања, несумњиво зависе од много варијабли, али закључак, када је у питању скандинавска културна средина, остаје прилично стабилан. Углавном сва обављена истраживањима становништву Скандинавије приписују изразито незаинтересован став о теми религијских уверења (WIN/Gallup International, Pew Research Center). Постојећи радови: *Вера у Бога, поверење у Цркву и секуларизација у Скандинавији* истраживача Лемоса и Пуга-Гонзалеса где се анализирају статистички подаци моделом мултиномијалне логистичке регресије и изводи закључак о убрзању процеса секуларизације Скандинавије у 21. веку или популарна студија *Друштво без Бога*, Фила Закермана, у коме аутор кроз слободне дубинске интервјуе и суживот са испитаницима сведочи о нестанку религијске побуде код људи који су раније припадали традиционалном хришћанском етосу, потврђују устаљено мишљење о губљењу значаја религије у савременом скандинавском друштву. Са оваквом оценом стања, углавном се слаже и истраживање вршено од стране групе научника (Ингер Фурсет и остали) објављеним под насловом: *Комплексност религије у нордијској јавној сфери*. У планираном раду се могу користити овакви подаци релевантих истраживача. Не постоје, ипак, амбиције да се

истраживање бави сличним квантитативним и опсежним анкетирањем. Основни извор података у раду би се добијао из квалитативних интервјуа и разговора са испитаницима.

2. Да ли је отсуство верског хоризонта мотивисало скандинавског човека да се посвети изградњи „раја на земљи“?

Кроз историју нордијски народи су били привржени религији, идентитет скандинавских земаља је од времена прихватања идеја Реформације вековима био изразито лутерански. Редовно учествовање у богослужењима је било уобичајена активност, а све друштвене норме понашања су се заснивале на лутеранској етици. Просветитељски наук није заобишао европски север. Народ северних области је кроз историју одликовала врлина инвентивности и спремност на прихватање нових идеја. Као што је напуштање Римокатоличке деноминације на крајњем северу Европе протекло прилично мирно, тако се и процес удаљавања од лутеранског протестантизма и усвајање секуларних идеја одвијао лако. Ово је било доба истицања нових принципа који су били у духу епохе, на којима се заснивао друштвено уређење, попут разума, оспоравња ауторитета и индивидуализма. Општи напредак и повољни економски услови постају обележје скандинавског друштва. Посебну пажњу захтева дилема о томе да ли је економски развој условио губитак интересовања за религијска схватања или је недостатак религијске перспективе у животима људи узроковао потребу стварања идеалног овоземаљског поретка. У циљу објективне процене утицаја отсуства религије на друштвени развој, могуће је по потреби вршити интеркултуролошке осврте и обратити пажњу на сличне примере у другим деловима света. Ипак, тему религије у друштвеној заједници којом се рад бави треба посматрати као студију случаја, дакле, сагледати целокупну културно-историјску ситуацију и тумачити разлоге садашњег стања. Нарочито је важно истаћи претпоставку о протестантској теолошкој доктрини као значајном покретачу друштвене еманципације. Либерални потенцијал протестантске проповеди се остварио у бунту одбацивања некритичке послушности црквеним ауторитетима. Протестантски принцип „слободе душе“ (верници су индивидуално одговорни за своје изборе пред Богом) водио је ка толеранцији плурализма у верским питањима што ће се манифестовати у слободи савести, говора, штампе... Истовремено протестантска доктрине греха – попут Калвиновог појма „потпуне изопачености“ – уче да грех утиче на жеље и размишљање сваке особе, па је концентрисање политичке моћи у јединствену институцију по протестантском тумачењу лоша идеја, што поткрепљује либерално-демократски оквир државних уређења.

3. Завршна хипотеза се тиче наговештаја постојања нетрадиционалне и ванинституцијалне форме религиозности у савременом нордијском друштву. Ова тешко ухватљива форма духовности се пројављује кроз схватања, понашања и навике у животима људи, а могуће је запазити и у уметничким, нарочито књижевним остварењима стваралаца овог поднебља. Постоји, дакле, својеврсни и узвишени концепт доживљаја стварности у животним навикама скандинавског човека, који је садржан у популарним језичким исказима попут: „hygge“ (из данског/норвешког: ушушканост, довољна мера удобности), „lagom“ (из шведског: таман, сасвим довољно) „friluftsliv“ (из норвешког: живот на отвореном, живот са природом). Ова врлина једноставности и хармоничан однос са природом може понекада додирнути границе религијско-мистичког искуства.

Циљ истраживања и очекивани резултати

Циљ истраживања јесте објективно сагледавање мере присуства и значаја религијских садржаја и других облика духовности у савременој скандинавској култури као и утицај отсуства религијског аспекта на друге друштвене токове. Истраживање би повремено имало полемички карактер у односу на раније спроведене радове сличног карактера (попут: Phill Zuckerman: *Society without God*). Задатак рада јесте да се надовеже на гледишта, односно подвргне научној критици, закључке донете од стране научника (Henrik Berggren, Lars Trägårdh,...) који су се, из свог истраживачког угла бавили истом темом. Дефинисање обрасца религијског понашања у цивилизацијски напредној средини, може бити од користи за људске заједнице широм света, без намере наивног имитирања или слепог пресликавања друштвених решења једне аутохтоне цивилизацијске баштине на традиције савим другачијег културног порекла и сензибилитета. Упоредна културологија зна за сличне примере ирелигиозних просперитетних друштава (Јапан, Јужна Кореја, Хонг Конг...) која својим историјским наслеђем не одговарају културној ситуацији Скандинавије, иако могу бити повучене извесне паралеле.

Теоријски оквир на који ће се истраживање ослањати

Дефинисање теоријског оквира истраживања, најпре захтева термилошко разграничење. У случају предложене теме: „Улога религије у савременом скандинавском друштву протестантског културног наслеђа“ термин „улога“ у датом контексту може имати значење појмова „значај“, односно „место“.

Појам религије ће у раду бити сагледан у оба своја аспекта: као психолошка и као социолошка појава. Истраживање се тиче духовне ситуације појединца и његовог напора трагања за смислом тако да рад има додира са облашћу филозофије и психологије религије. Пројектовањем интимних верских уверења на друштвени план, рад добија карактер социолошког истраживања које сагледава обичајну праксу и материјалну заоставштину и из ње црпи сазнања.

„Савремено“ доба у предложеној дисертацији јесте синоним за „садашње“. Током рада биће испитивана идеја о „савременом“ или „постмодерном“, као „пострелигијском“ и постхришћанском“.

Истраживање се ограничава на културну област Скандинавије у ширем смислу, дакле на нордијско културно поднебље које је део западне цивилизације са својим сопственим својствима. Ова област биће представљена кроз сагледавање садашњег стања у религијском животу аутохтоног друштва лутеранског културног наслеђа две земље ове области: Шведске и Исланда.

Појам „друштво“ разумемо у класичном смислу као скуп индивидуа који формира друштвени систем на основу поштовања заједничких вредности, обичаја и правила понашања. „Друштво протестантског наслеђа“ подразумева културни оквир у коме би се истраживање обављало, дакле, аутохтоно северно-европско друштво германско-лутеранске провенијенције.

Поднаслов „Анализа примера Шведске и Исланда“ указује на још један конкретан оквир у истраживању. На основу студије случаја анализирања религијског живота у ове две нордијске земље, могуће је извести поједине закључке који би се тicali ширег културне области у којој се налазе.

Истраживање би се ослањало одговарајуће историјске и етнографске радове, али и послушкивање поруке скандинавских уметничких стваралаца у циљу приближавања социо-културне стварности овог поднебља. Средиште истраживања би представљало непосредно прикупљање података у виду интервјуа. Утапање у друштвену атмосферу учествовањем у дневној рутини нордијског човека олакшало би изградњу коначног суда и утиска о питању религијског и секуларног у скандинавском друштву.

Оквирни опис материјала који ће се користити и метода за његову анализу

Материјал који би се користио за израду докторског рада можемо поделити у две групе. У првој групи би се нашла: изворна историјска литература, дела из области религиологије, радови савремених истраживача скандинавске културе и друштва. У ову групу спадају и поједина књижевна остварења нордијских писаца и других уметничких стваралаца као и релевантна популарна литература која успешно описује амбијент нордијског духовног поднебља.

Друга врста материјала били би полуструктурирани интервју са одабраним саговорницима, као и спонтани разговори са становницима овог поднебља на основу којих би се могли извести закључци о предмету истраживања, религијском ставу саговорника и његовом односу према метафизичком. У питању је, дакле, квалитативна метода, за разлику од квантитативног и статистичког приступа анкетирања које не би било могуће извести у потребном обиму за сврху овог истраживања. Могуће је коришћење методе фокус групе како би се кроз дискусију могли уочити обрасци промишљања о предложеној теми. Од кључног значаја за предложену тему истраживања јесу непосредни и лични утисци и искуства појединаца до којих би се долазило путем дубинског интервјуа. Одабир испитаника био би руковођен идејом да се прикаже данашњи „човек свакодневице“ односно савремени нордијски „volksgeist“. У том смислу, разговор би био вођен са припадницима разноврсних друштвених група, различитих узразних доби, полне припадности и културних опредељења. Планиран је, такође, разговор са одабраним личностима које њихов друштвени статус и познавање проблематике којом се истраживање бави чини релевантним саговорницима (званични учитељи вере, лутерански проповедници...). Тема разговора и питања интервјуа нису строго одређена, будући да је планирано полуструктурирано и слободно интервјуисање и дијалог на тему човековог духовног живота, стања и активности. У овако замишљеном концепту истраживања нашло би се места за питања попут: *Да ли постоји сврха живота? Шта осмишљава вашу свакодневицу? Где налазите лепоту у свакодневици? Шта значи бити религиозан? Да ли верујете у стварност изван материјалног света? Да ли постоји загробни живот? Да ли се декларисате као припадник Цркве? Да ли је учење Цркве утиче на ваше животне одлуке?*

Методе за анализу материјала спадају у универзалне научне методе које не искључују једна другу попут: историјске методе хронолошког сагледавања развоја феномена, мета-анализе која обухвата резултате других истраживања, компаративне методу упоредног посматрања феномена. Основна метода за анализу материјала прикупљеног у интервјуу била би

„приземљена метода“- grounded theory. Дакле почело би се „одоздо“, од непосредног утиска и изразица самих испитаника, на основу којих би се, касније могли формирати концепти и теорије.

-

Оквирни план истраживања

Предложени рад је замишљен као целина која се састоји из три главна дела, не рачунајући увод и закључна разматрања, па би у најсажетијем облику план истраживања изгледао:

1. ПОСЕБНОСТИ СКАНДИНАВСКЕ КУЛТУРЕ

1.1. *Скандинавска културна средина као део западне цивилизације* (Прихвативши класичну поделу светских цивилизација Скандинавију сврставамо у цивилизацијски простор Запада. Овај део рада би представљао приступање теми од општег ка конкретном, разоткривајући културну провенијенцију скандинавских земаља. Хронолошким редом би скренули пажњу на кључне моменте у историјском процесу прибрајања северноевропских народа западној цивилизацији...)

1.2. *Историјске детерминанте формирања аутентичне скандинавске културе* (Покушаћемо да укажемо на историјске услове који су формирали скандинавску колективну меморију, односно *volksgeist* северног народа, његов идентитет и културу која се показује у науци, уметности, религији и друштвеним односима. У овом поглављу, дакле, тражићемо у прошлости скандинавских друштава корене настанка модерне нордијске заједнице благостања.)

2. РЕЛИГИЈА НА НОРДИЈСКИМ ПРОСТОРИМА

2.1. *Хронологија религијског искуства Скандинавије* (Веома сажет преглед историје религије скандинавских народа, задржавајући се на савременом добу, у коме би Шведска и Исланд били у фокусу.)

2.2. *Верски живот у друштвеној заједници лутеранског наслеђа Шведске и Исланда у савремено доба* (Овде је поред ослањања на постојећа религиолошко-социолошка истраживања планирано представљање и тумачење прикупљеног материјала из спроведених интервјуа. Замишљено је да овај одељак буде централни и од највеће важности за предмет истраживања...)

3. ЖИВОТНА ИДЕОЛОГИЈА У САВРЕМЕНОМ СКАНДИНАВСКОМ ДРУШТВУ

4.1. *Вредности и идеали* (Анализирамо вредносни систем скандинавског друштва користећи се резултатима истраживања и ослушкујући поруку књижевности и популарне културе...)

4.2. *Поетично и прозаично у скандинавској свакодневници* (У животној рутини савременог скандинавског човека, његовом естетском укусу и умећу живљења, препознајемо моменте уметничке врлине и мистичке посвећености сачињава средиште религијског доживљаја.)

Прелиминарни списак стручне литературе

Вучић, Радмило. *Психологија религије*. Београд: Свети архијерејски синод Српске православне цркве, 1971.

Леонар, Емил Ж. *Опита историја протестантизма I*. Сремски Карловци–Нови Сад: Издавачка књижарница Зорана Стојановића, 2002..

Лоренц, Борислав, *Психологија и филозофија религије*. Београд: Г. Кон, 1940.

Хол, Стјуарт. *Запад и остатак света: дискурс и моћ*. Лозница: Карпос, 2018.

Andersson, Theodore M. *The Growth of the Medieval Icelandic Sagas (1180-1280)*. Ithaca, New York: Cornell University Press, 2006.

Anders, Kristina Jennbert, Catharina Raudvere editors. *Old Norse religion in long-term perspectives, origins, changes and interactions*. Lund: Nordic Academic Press, 2006.

Bjarnason, Egill. *How Iceland Changed the World : The Big History of a Small Island*. London: Penguin Publishing Group, 2021.

Booth Michael, *The Almost Nearly Perfect People The Truth About the Nordic Miracle*. London: Jonathan Cape, 2014.

Brantmark, Niki. *Lagom*. New York: Harper 2017.

Braudel, Fernand. *A History of Civilisations*. London: Penguin Books, 1995.

Brink Stefan and Neil Price (eds.). *The Viking World*. Routledge, 2008.

Bringeland, Hans and Arve Brunvoll edit. *Religion, Christian Faith, and Secular world*. Münster: Lit Verlag, 2019.

Brown, Callum G. and Michael Snape editors. *Secularisation in the Christian World*. New York-London: Routledge, 2016.

Burge, Ryan. „Examining The Countries That Are The Most (And Least) Religious” *Religion Unplugged*, December 27. 2023. <https://religionunplugged.com/news/2023/12/25/what-countries-are-the-most-religious-which-ones-are-the-least> (преузето 20. августа)

Carbone, Elletra and Jakob Stougaard-Nielsen, „Modern Experiences“ In *Introduction to Nordic Cultures*, London: Universitu Colledge London, 2020. Project MUSE. <https://muse.jhu.edu/book/81882>.

Clunies Ross, Margaret Clunies (ed.). *The Cambridge Introduction to Old Norse-Icelandic Saga*. Cambridge University Press, 2010.

Clunies Ross, Margaret Clunies (ed.). *Old Icelandic Literature and Society* Cambridge University Press, 2000.

Crichton, Andrew and Henry Wheaton. *Scandinavia, Aincient and Modern; being a history of Denmark, Sweden and Norway*. New York: Harper & Brothers Publishers, 1878.

Davidson, Ellis H.R. *Gods and Myths of Northern Europe*. Harmondsworth, Middlesex: Pelican Books, 1964.

Elijade, Mirča. *Rasprava o istoriji religija*. Novi Sad : Akademska knjiga, 2011.

Elijade, Mirča. *Sveto i profano*. Beograd : Alnari-Lačarak : Tabernakl, 2004.

Furseth, Inger. *A Comparative Study of Social and Religious Movements in Norway 1780.s-1905*. Lewiston-Queenston-Lampeter: The Edwin Mellen Press 2002.

Furseth, Inger, Lene Kühle, Knut Lundby, Mia Lövheim. „Religious Complexity in Nordic Public Spheres” *Nordic Journal of Religion and Society* 21 May 2019. pp 71–90.
<https://doi.org/10.18261/issn.1890-7008-2019-01-05>

Glaser, Barney. *Basics of Grounded Theory Analysis* Mill Valey: CA: Sociology Press 1992.

Grell, Ole Peter. *The Scandinavian Reformation. From evangelical movement to institutionalisation of reform* (2 ed.). Cambridge: Cambridge University Press.1995.

Hackett, Jordan., „How religion declines around the world” Pew Research Center, September 2, 2025 <https://www.pewresearch.org/short-reads/2025/09/02/how-religion-declines-around-the-world/> (преузето 1.09.2025.)

Hajdu, D. Pragmatična ekvivalencija izraza sa konotativnim značenjem u švedskom i srpskom jeziku, Filološki fakultet, Beograd. 2018.

Hajdu, D. 2023. “Cold but Open”: Migration to Sweden from the 1960s onward – the Balkan perspective. A Cultural and Sociolinguistic Analysis”. Filološki fakultet, Beograd, 2023.

Hamsun, Knut. *Poslednje poglavlje*. Beograd : Lom, 2023.

Helle, Knut. *The Cambridge History of Scandinavia*. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.

How the Global Religious Landscape Changed From 2010 to 2020, Pew research Center (June 2025.) <https://www.pewresearch.org/religion/2025/06/09/how-the-global-religious-landscape-changed-from-2010-to-2020/> (преузето 15. августа)

Huntington, Samuel P. *The Clash of Civilisations and The Remaking of World Order*, New York: Simon-Shuster paperbacks, 2003.

Icelandic saga database. <https://sagadb.org/>

Ingelhart, R. & C. Welzel. *Modernization, Cultural Change, and Democracy. The Human Development Sequence*, Cambridge, New York, Melbourne, Madrid, Cape Town, Singapore, Sao Paulo: Cambridge University Press, 2005.

Katjala-Peltomaa, Sari and Raisa Maria Toivo. *Lived Religion and Long Reformation in Northern Europe c.1300-1700*. Leiden-,:Brill, 2016.

Keilbach, Vilim. *Psihologija religije*. Zagreb:Graficka škola, 1951.Leicester:Printed for club by George Barkclay, 1847.

Kristensen,William Brede.*The meaning of religion:lectures in the phenomenology of religion* . The Hague: Martinus Nijhoff, 1960.

Lakses, Haldour.*Samostalni ljudi* . Novi Sad : Progres, 1963.

Lemos, Carlos and Ivan Puga-Gonzalez. „Belief in God, Confidence in the Church and Secularization in Scandinavia” *Secularism and Nonreligion* 10(1):5 2021. 1–21.

Lindkvist, Thomas. „Early political organization” In *The Cambridge History of Scandinavia*, editor Knut Helle, Cambridge:Cambridge University Press, 2003.

Lindskog, Annika and Jakob Stougaard – Nielsen edit. *Introduction to Nordic Culture* .London: UCLPRESS, 2020.

Livingston, Michael A.*Dreamworld or Dystopia?The Nordic model and its Influence in the 21. St century*. Cambridge: Cambridge University Press, 2021.

McTurk, Rory (ed.). *A Companion to Old Norse-Icelandic Literature* .Blackwell Publishing, 2005.

Meirow, Charls Christopher trans, comment. *The Gothic History of Jordanes* . London: Princeton University Press, 1915.

Mela, Pomponius. *De situ orbis*, Hieronymum de Vogel,1646.

Moller Sorensen Cultural aspects of current Scandinavian identity crisis The case of Denmark-purity under attack. 2012.

Myhre, Bjørn. „The Iron Age” In *The Cambridge History of Scandinavia*, editor Knut Helle, Cambridge:Cambridge University Press, 2003.

Partanen, Anu. *The Nordic Theory of Everything In Search of a Better Life* . London: Duckworth Publishers, 2023.

Pedersen, Morten Axel. „Inner Revolution: Reaction and Rupture in a Danish Lutheran Movement” *Ruptures: Anthropologies of Discontinuity in Times of Turmoil* 2019. 94–115. https://www.academia.edu/43519983/Inner_Revolution_Reaction_and_Rupture_in_a_Danish_Lutheran_Movement (npeyzero 22.02.2026.)

Pliny's Natural History in thirty seven books. translation on basis on that by dr Philemon Holland, Leicester: Printed for the club by George Barclay,1847-48.

Quinn, Naomi (ed.). *Cultural Models in Language and Thought* .Cambridge university press, 1987.

Reingen, Stein. *The Story of Scandinavia From the Vikings to Social Democracy* . London: Orion Publishing Group, 2023.

Robbins, Joel. „The Anthropology of Christianity: Unity, Diversity, New Directions” *Current Atropology* Volume 55, Number S10 December 2014. 157–171. <https://www.journals.uchicago.edu/toc/ca/55/S10> (преузето 22.02.2026.)

Roesdahl, Else and Preben Meulengracht Sørensen. „Viking culture” In *The Cambridge History of Scandinavia*, editor Knut Helle, Cambridge: Cambridge University Press;Cambridge 2003.

Sawyer, Peter and Brigit Sawyer. *Medieval Scandinavia. From Conversion to Reformation, circa 800-1500* . Minneapolis: University of Minnesota Press, 1993.

Sawyer, Peter. „The Viking expansion” In *The Cambridge Histoty of Scandinavia*,editor Knut Helle Cambridge University Press;Cambridge 2003.

Siirainen, Ari. „The Stone and Bronze Ages “In *The Cambridge History of Scandinavia*, editor Knut Helle,Cambridge: Cambridge University Press, 2003.

Snoep, Liesbeth.,„Reloigiousness and happiness in three nations: a research note”*Journal of Happiness Studies*, vol. 9(2) (2008): pages 207-211.

Sørensen, Møller Tine. „The Case of Denmark—Purity Under Attack“ ,*FILOZOFIJA I DRUŠTVO* XXIII (4)(2012): ctp. 238–250.

The Oxford dictionary of classical myth and religion .Oxford-New York: Oxford University Press, 2004.

The Poetic Edda . trans. Henry Adams 1923. American-Scandinavian Foundation <https://www.sagadb.org/> (преузето 15.08.2025.)

Thouless, Robert H. *An Introduction to the Psychology of Religion* . Cambridge: Cambridge University Press, 1971.

Trägårdh , Lars (eds.) *State and Civil Society in Northern Europe The Swedish Model Reconsidered* .New York-Oxford: Berghanhn books,2007.

Trägårdh , Lars and Henrih Berggren. *The Swedish Theory of Love: Individualism and Social Trust in Modern Sweden* ,Washington: University of Washington Press, 2022.

Tuite, Jourdan (eds.). *Language, Culture and Society* .Cambrigde university press, 2006.

Van Gerven, Tim. *Scandinavism:Overlapping and competing identities in the Nordic world, 1770–1990*. Leiden: Brill, 2022.

Waibel, Paul.R. *Western Civilisation:A Brief History* , Hoboken-New York: Willey Blackwell, 2020.

Weber, Max. *Protestantska etika I duh kapitalizma*, prev. Nika Milićević, Sarajevo: Veselin Masleša-Svjetlost, 1989.

Wiking, Meik. *The Little Book of Hygge* .Westminster-London:Penguin life 2016.

Wilson, Despina. „World’s Most (And Least) Religious Countries, 2024” Ceoworld Magazine April 8, 2024. <https://ceoworld.biz/2024/04/08/worlds-most-and-least-religious-countries-2024/> (преузето 20.08.2025.)

Wylie, James. *A The History of Protestantism* . Hartland Publications, 2002.

Zuckerman, Phill. *Society Without God: What the least religious nations can tell us about contentment* , New York: Nyu Press,2010.

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

Пријава теме докторске дисертације –
БИОБИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Подаци о кандидату

Име и презиме кандидата:
Илија Дабетић

Број досијеа:
21065

Радни наслов теме докторске дисертације

„Улога религије у савременом скандинавском друштву протестантског културног наслеђа“
(Анализа примера Шведске и Исланда)

Биографија кандидата

Илија Дабетић (Београд 1982. године) основну школу и гимназију завршио је у Гроцкој. Године 2007. након одслуженог војног дипломирао је на Православном богословском факултету Универзитета у Београду одбравивши дипломски рад под насловом: *Настанак и развој монаштва* код ментора др Радомира Поповића. На Филолошком факултету Универзитета у Београду 2019. године, под менторством др Александра Петровића, одбранио је мастер рад на тему: *Култура аскетског подвига у традиционалним индијским религијама*. Сажету форму овог рада излагао је као предавање на научном скупу: *Сусрети индијске и српске културе* на Филолошком факултету Универзитета у Београду одржаном у мају 2017. године.

Од школске 2005/2006. године запослен је у као наставник верске наставе, најпре у основној, а затим у средњој школи. Данас православну веронауку предаје у Средњој школи-Гроцка. У току свог професионалног ангажмана у просвети учествовао је на великом броју семинара и програма стручног усавршавања у организацији Министарства просвете републике Србије, и Архиепископије београдско-карловачке Српске православне цркве.

Списак објављених научних и стручних радова кандидата

Dabetić, Ilija. „Nastanak i poreklo asketskog ideala i Indiji“. *Kom:časopis za religijske nauke* – ISSN 2334-6396 Vol. 7, br. 1, 2018, str. 107-134.

Dabetić, Ilija. „Religija na postmodernom Zapadu i izazovi novog ateizma“. *Kom:časopis za religijske nauke* – ISSN 2334-6396 Vol. 10, br. 1, 2021, str. 27-43.

Dabetić, Ilija. „Asketsko-mistička iskustva kineskog budizma “ . *Kom:časopis za religijske nauke* – ISSN 2334-6396 Vol. 13, br. 1, 2024, str. 35-48.

На основу чланова 44б и 76 Статута Универзитета у Београду – Филолошког факултета, чланова 33 и 35 Закона о високом образовању и члана 6 Правилника о начину и поступку пријаве и оцене научне заснованости теме докторске дисертације бр 595/2, Веће докторских студија Филолошког факултета, на VI редовној (електронској) седници одржаној од 16. до 18. јуна 2026. године, донело је

О Д Л У К У

I

Даје се сагласност на пријаву теме, предлог чланова комисије, као и предлог ментора за одбрану теме и оцену научне заснованости докторске дисертације коју је поднео мср Илија Дабетић, бр. досијеа 2021/30065.

II

Одлуку о сагласности на пријаву теме, предлог чланова комисије и предлог ментора за одбрану теме и оцену научне заснованости докторске дисертације доставити Наставно-научном већу Факултета на усвајање.

Председник Већа докторских студија
Филолошког факултета

Проф. др Веран Станојевић

Доставити:

- Наставно-научном већу,
- Председнику Већа докторских студија,
- Центру за докторске студије,
- Архиви.